PERSBERICHT

Ingrijpen in het DNA van de mens: doen of laten?

28 maart 2017

Mogelijkheden om het DNA van menselijke embryo's te veranderen zijn in een stroomversnelling geraakt. Met het aanbrengen van wijzigingen in het embryonale DNA kunnen erfelijke ziekten bij het nageslacht worden voorkomen. Om de ontwikkelingen in goede banen te leiden is een geactualiseerd juridisch-ethisch beoordelingskader onmisbaar. Overheid, wetenschap en samenleving zullen bovendien samen moeten bepalen wie wanneer waarover besluit en op basis van welke argumenten. Dit schrijven de COGEM en de Gezondheidsraad in een gezamenlijk signalement aan de minister van VWS, de staatssecretaris van IenM en de Tweede Kamer. De Gezondheidsraad verbindt daaraan het advies de Embryowet aan te passen.

Recent zijn technieken ontwikkeld waarmee sneller en efficiënter dan voorheen zogeheten kiembaanmodificatie mogelijk wordt: het gericht veranderen van het DNA in embryo's, waardoor het ontstane individu en diens nageslacht deze verandering doorgeven. Deze nieuwe mogelijkheden bieden perspectief voor de behandeling en preventie van erfelijke aandoeningen. Er zijn echter ook nog onzekerheden over de effectiviteit en veiligheid van kiembaanmodificatie, op zowel de korte als de lange termijn.

Met deze technisch-wetenschappelijke ontwikkelingen doen zich tal van vragen en dilemma's voor. Wat zijn de juridische, ethische en maatschappelijke implicaties van kiembaanmodificatie? Waar komen de huidige juridische en ethische kaders onder druk te staan? Hoe af te wegen welke vormen van onderzoek en klinische toepassing verantwoord zijn? De COGEM en de Gezondheidsraad achten het van groot belang dat overheid, wetenschap, medische professionals en samenleving gezamenlijk bepalen hoe de besluitvorming over kiembaanmodificatie verder vorm krijgt. Dit signalement biedt daarvoor een handreiking.

Voor nader onderzoek naar de mogelijkheden van kiembaanmodificatie met de nieuwe technieken zijn zogenoemde kweekembryo's nodig. Op grond van de huidige Embryowet is slechts onderzoek toegestaan met embryo's die overblijven na vruchtbaarheidsbehandelingen. Het speciaal voor onderzoeksdoeleinden kweken van embryo's wordt gezien als een te grote inbreuk op het respect voor leven. Vorig jaar heeft de regering echter een verruiming van de Embryowet aangekondigd. In dit verband adviseert de Gezondheidsraad de minister van VWS om het verbod op onderzoek met kweekembryo's op te heffen. Als dergelijk onderzoek gericht wordt op het voorkomen van ernstige aandoeningen en aan strikte voorwaarden wordt gebonden, is het volgens de raad niet in strijd met de menselijke waardigheid. Wel zou daarbij een maatschappelijke dialoog moeten worden gevoerd, zowel met het werkveld als met het bredere publiek.

Het rapport (Ingrijpen in het DNA van de mens: Morele en maatschappelijke implicaties van kiembaanmodificatie) is te downloaden van de websites www.gezondheidsraad.nl en www.cogem.net. Nadere inlichtingen verstrekken Eert Schoten (Gezondheidsraad), tel. 06 462 36 998, e-mail: ej.schoten@gr.nl en Frank van der Wilk (COGEM), tel. 06 218 14 018, e-mail: frank.vanderwilk@cogem.net